

Magyar műemlékek

A MAI VIGADÓ

A pesti Vigadó gondolata közel 200 éve született, közel másfél száz év alatt háromszor nyitotta meg kapuit az épület. Először 1833. január 13-án, ekkor Pollack Mihály tervei szerint

épített, klasszicista Vigadó nyílt meg. Az elegáns épületet Hentzi tábornok budavári ágyúí 1849 májusában pusztították el.

Hosszú vajúdas után 1858-ban Feszl Frigyes kapott megbízást új Vigadó tervezésére. Romantikus építészeti legegényibb alkotását 1865 januárjában nyitották meg ünnepi bállal. A következő évtizedekben a főváros zenei életének egyik központja volt az épület, Liszt, Wagner, Saint-Saëns, Brahms, Richard Strauss, Bartók és Kodály szerepelt itt.

A második világháborúban a Vigadót súlyos károk érték. 1959-ben kezdődött meg az épület külső helyreállítása, 1960-ban lebontották a Vigadóhoz a Vörösmarty tér felől kapcsolódó Haas palotát, melynek helyén korszerű irodaház épült.

Természetesen ezzel párhuzamosan tovább folytatódott a műemléké nyilvánított főépület helyreállítása. Több mint két évtizedes munka

után 1980. március 12-én ismét megnyílt a Vigadó.

E rövid história után szeretnénk bemutatni a mai Vigadót.

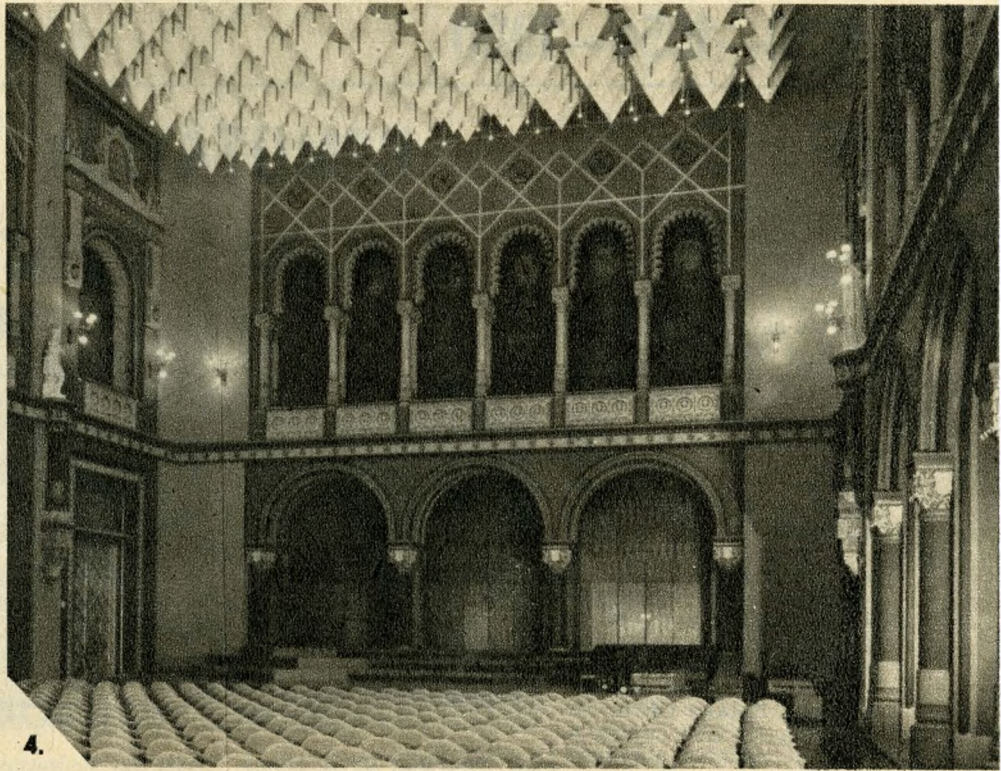
Az épület főhomlokzata a Dunára néz, két keskenyebb oldalhomlokzattal kapcsolódik a Vörösmarty téri Irodaházhoz, mellyel együtt alkotják a Vigadó-Kultúrközpontot.

A főhomlokzat pübonszerűen előre lépő két szélső tengelye között öt ablakos középrész áll, mely mögött a földszinten a díszes fogadótér és a fölépcsőház, emeleten pedig a nagyterem látható. Az előreugró szélső tengelyeket erőteljes, szobrokkal, domborművekkel díszített háromnegyed oszlopok hangsúlyozzák. a középrész a földszinten árkádos, emeleten hatalmas ablakokkal díszített, markáns, szobrokkal dekorált oszlopokkal tagolt. A hármas tagolású főhomlokzatot kazettás, geometrikus és figurális díszítésű főpárkány zárja le.

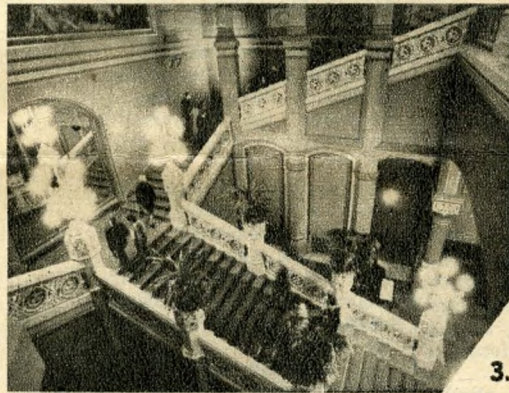
A főhomlokzat négy — féloszlo-

2.

4.

3.

5.

1. A Vigadó főhomlokzata

2. Táncoló alakok a főhomlokzatról

3., 6. A Vigadó lépcsőháza

4. A Vigadó díszterme
(Hangversenyterem)

5. A Vigadó földszinti fogadócsarnoka

pokra tekert — domborművét Alexy Károly 1864-ben készítette: balról jobbra „Virágfűzérrel átfont négy bajader”, „amazonok”, „zenélő női alakok” és „a tánc” címmel ismer-tek.

A főhomlokzat öttengelyes közép-részen, a nagyterem ablakai előtt egy-egy szobor áll, balról-jobbra, a „pásztoral”, „Terpsichore”, a „spanyol táncosnő”, „Bacchus”, a „lan- ton játszó nő” és egy női alak.

A homlokzatokat lezáró gazdag frizen címerek, illetve történelmi alakok portréi láthatók: a Vigadó utcából indulva Zsigmond császár, Mária Terézia, majd a főhomlokza- ton IV. Béla, Árpádházi Erzsébet, Széchenyi István, Hunyadi János, Nagy Lajos, a koronás címer, Hunyadi Mátyás, Zrínyi Miklós, Jó- zsef nádor, Szilágyi Erzsébet, Varula Jakab, befejezésül a Deák Ferenc utcában Árpád és Attila portréi zár- ják be a sort.

A főlépcsőházba az egykori ko-

csiáthajtón és előcsarnokon kereszt- tül jutunk. A lépcsőház keleti falát Than Mór „Argírus királyfi Tündér- országba érkezése” c. freskója díszí- ti a kép és az ívek felett Lotz Ká- roly művei láthatók, melyek Tün- der Ilona és Argírus királyfi törté- netét meséli el.

A nagyterem és a főlépcsőház köz- ti részen két — feltehetően francia ihletésű — romantikus táncosnő szo- bor áll, a lépcsőház oldalfalain fél- köríves záródású fülkében hat alle- górikus nőalak áll, melyek a zenét, a táncot, a költészetet, a szavalatot, a humort és a szerelmet szimboli- zálják, felettük kőalakú mezőkben géniuszok hordozzák az előbbie- ket jel- vényeit.

A díszterem mennyezetét egykor Than Mór Duna, Tisza, Dráva és Száva folyókat szimbolizáló női-férfi alakjaiból komponált allegórikus festmény díszítette. Az elpusztult mennyezet magasságába, a korábbi rossz akusztikai viszonyok javítása

érdekében új mennyezet került. Az oldalfalak helyreállítása az eredeti- nek megfelelően, a maradványok szerint készült. Az elpusztult szo- bok helyére a hét vezér romantikus szobrai közül kiválasztottak kerül- tek.

A díszteremtől északra új büfé épült (az egykori „csemegetár” he- lyére), alatta — mint egykor is — söröző, az épület Deák Ferenc utcai földszintjén pedig kiállítóterem vár- ja vendégeit.

A helyreállított Vigadó főhomlok- zatán megőrizte azt a Feszli Frigyes- től származó, ún. „magyaros” építé- szeti világot, mely szerkezeti felépíté- sében a századforduló, ún. premo- dern építészet alkotásaiban tér visz- sza ismét. A korszerű és igényes helyreállítás nyomán sikerült ro- mantikus építészetünk legegényibb alkotásának karakteres téregyüttesét — előtér, főlépcsőház, díszterem — hitelesen rekonstruálni.

DERCSÉNYI BALAZS